

فنون تصویر سازی در دورۀ قاجار

به کوشش:
دیوید جی. راکسبرگ

www.ketab.ir

با مقالاتی از:
فرشید امامی
ماری مک ویلیامز
دیوید جی. راکسبرگ
میرا زنیه شووردا

ترجمه:
مصطفی لعل شاطری

عنوان و نام پدیدآور: فنون تصویرسازی در دوره قاجار / به کوشش [صحیح: ویراستار] دیوید جی راکسبرگ، مری مک‌ویلیامز؛ با مقالاتی از فرشید امامی...؛ و دیگران؛ ترجمه مصطفی لعل شاطری.

مشخصات نشر: مشهد: انتشارات مرنديز، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهري: ۲۰۳ص: مصور (رنگي)؛ ۲۹×۲۲سم.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۰۶-۶۵۹-۷

وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا

یادداشت: عنوان اصلی: [2017]. Technologies of the image : art in 19th-century Iran.

یادداشت: با مقالاتی از فرشید امامی، مری مک‌ویلیامز، دیوید جی راکسبرگ، میرازینه شووردا.

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: هنر ایرانی - قرن ۱۳ - نمایشگاه‌ها. Art, Iranian - 19th century - Exhibitions

موضوع: هنر اسلامی - ایران - نمایشگاه‌ها. Islamic art - Iran - Exhibitions

موضوع: عکاسی - ایران - نمایشگاه‌ها. Photography - Iran - Exhibitions

موضوع: لاک و الکل - ایران - تاریخ - قرن ۱۲ ق. - نمایشگاه‌ها.

موضوع: Lacquer and lacquering - Iran - History - 18th century - Exhibitions

موضوع: نقاشی ایرانی - قرن ۱۳ - نمایشگاه‌ها. Painting, Iranian - 19th century - Exhibitions

شناسه افزوده: راکسبرگ، دیوید ج.، ۱۹۶۵ - م.، ویراستار. Roxburgh, David J

شناسه افزوده: مک‌ویلیامز، مری، ۱۹۵۴ - م.، ویراستار. McWilliams, Mary, 1954-

شناسه افزوده: لعل شاطری، مصطفی، ۱۳۶۸ - ، مترجم. شناسه افزوده: فرشید

رده‌بندی دیویی: ۷۰۹/۵۵ رده‌بندی کنگره: NV۲۸۴

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا شماره کتابشناسی ملی: ۵۷۹۱۴۸۴

نشر مرنديز

فنون تصویرسازی در دوره قاجار

به کوشش: دیوید جی. راکسبرگ، مری مک‌ویلیامز

ترجمه: مصطفی لعل شاطری

چاپ: دقت / نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۰۶-۶۵۹-۷

دفتر نشر: مشهد - خیابان آبکوه ۷ - دانشسرای ۸ - شماره ۹۰

تلفن: ۳۷۲۷۴۷۶۵ - ۰۵۱ | دورنگار: ۳۷۲۵۱۳۰۲ - ۰۵۱

تمام حقوق چاپ و نشر این اثر طبق قرار داد محفوظ است و هر گونه چاپ و تکثیر از محتوای این کتاب بدون اجازه کتبی ممنوع است.

متخلفان به موجب قانون حمایت از حقوق مولفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار میگیرند.

قیمت: ۲۸۵,۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۵.....	یادداشت مترجم
۷.....	پیشگفتار
۱۱.....	مقدمه و سپاسگزاری
۱۷.....	فنونِ تصویرسازی در دوره قاجار
۴۱.....	نقاشی لاکی قاجار به عنوان یک واسطه مبادله
۷۵.....	تصویر چاپ سنگی و مخاطبان آن
۱۰۵.....	عکاسی ایرانی: از دربار، به کارگاه هنری، به خیابان
۱۳۷.....	نقاشی بعد از عکاسی در ایران قرن ۱۹ م
۱۶۵.....	کاتالوگ
۱۹۳.....	کتابشناسی

یادداشت مترجم

بسط و گسترش مطالعه در زمینه تاریخ هنر، یکی از موضوعات حائز اهمیت در راستای دستیابی به گزاره‌های صحیح و دقیق و نیز رفع خلاءهای اطلاعاتی و شکاف‌های معرفتی در حوزه فرهنگ و تمدن هر جامعه در دوره‌های زمانی گوناگون محسوب می‌گردد. با بررسی پژوهش‌های صورت گرفته از سوی محققین ایرانی در دو رشته تاریخ و هنر می‌توان دریافت که بیش از همه تمرکز بر تولید آثار پژوهشی تک محور و جزیره‌ای می‌باشد؛ به عبارتی، آنگونه که انتظار می‌رود تلفیق ملموس این دو رشته مبتنی بر متدولوژی صحیح تحقیق را کمتر می‌توان شاهد بود. این در حالی است که بیش از سه دهه از آغاز جدی مطالعات بین رشته‌ای در حوزه تاریخ هنر ایران در مراکز پژوهشی و دانشگاهی خارج از ایران می‌گذرد و در این بین همچنان گاه شاهد موضع‌گیری‌هایی از سوی اساتید و پژوهشگران برای ورود به عرصه مطالعات بین رشته‌ای در ایران، به ویژه در حوزه تاریخ هنر می‌باشیم. این جریان را می‌توان نشأت گرفته از دو موضوع دانست: نخست عدم علاقه شخصی به مطالعات بین رشته‌ای و متعاقباً ایجاد معالطه‌هایی برای مردود دانستن این گونه از پژوهش و دیگری عدم تسلط نسبی برای بهره‌گیری از رشته‌ای دیگر در رشته اصلی. با این حال تغییر نگرش و ایجاد پژوهش‌هایی مبتنی بر مطالعات میان رشته‌ای وظیفه‌ای محسوب می‌گردد که بر عهده پژوهشگران نسل جوان، مبتنی بر ظرفیت‌های موجود قرار دارد.

در این بین بررسی تاریخ هنر دوره قاجار از جمله موضوعات مورد توجه محققین برجسته حوزه تاریخ در دو دهه اخیر است. از این منظر، آثار پژوهشی گسترده‌ای به ویژه در خارج از کشور به زبان انگلیسی تألیف گردیده، که متعاقباً عدم دسترسی آسان محققین داخلی به این آثار، بنا به دلایل گوناگون، یکی از دغدغه‌های موجود در مطالعات حوزه قاجار محسوب می‌گردد. چنانکه تولید و انتشار یک اثر علمی، فاقد توجه به این منابع، به عنوان یک آسیب مطرح در پژوهش‌های داخلی قابل تامل می‌باشد. یکی از جدیدترین آثار علمی-پژوهشی که در سال ۲۰۱۷م از سوی موزه هنر هاروارد (Harvard Art Museums) انتشار یافت «فنون تصویرسازی در دوره قاجار: راکسبرگ (مدیر گروه تاریخ هنر و معماری دانشگاه هاروارد) و ماری مک ویلیامز (پژوهشگر و فعال

به همکاری در حوزه هنر اسلامی با موزه هنر هاروارد) در حوزه تاریخ هنر دوره قاجار محسوب می‌گردد.

در نمایشگاهی که در سال ۲۰۱۷م در موزه هنر هاروارد برپا گردید، چهار هنر تصویری اصلی دوره قاجار (نقاشی لاک، چاپ سنگی، نقاشی رو کاغذ و عکاسی) برای کشف تاریخچه‌های جداگانه و اثرات متقابل بر یکدیگر، زمینه‌های تولید و وسایل انتشار آن‌ها در میان بخش‌های گوناگون جامعه، مورد کنکاش قرار گرفت. تقریباً ۸۰ اثر در نمایشگاه، که اکثر آن‌ها هرگز قبل از نمایشگاه، نمایش داده نشده بود، شامل کتاب‌های تصویری، آلبوم، قلمدان، جعبه آینه، تصاویر تک برگ چاپی و عکس‌ها به نمایش گذاشته شد. تعدادی از اشیاء از مجموعه دانشگاه هاروارد و از مجموعه‌های خصوصی و عمومی در ایالات متحده و خارج از آن جمع‌آوری شده بود و متعاقباً بسیاری از آثار هنرمندان مشهور دوره قاجار از جمله: ابوالحسن غفاری، آنتوان سوروگین، مبارک میرزا، میرزا علی قلی خوئی، محمد اسماعیل و اعضای حلقه نجفعلی در عرصه نقاشی لاک در نمایشگاه وجود داشت. به مناسبت این نمایشگاه، کاتالوگ نمایشگاه همراه با مقاله‌هایی با همکاری ویراستاران دیوید جی. راکسبرگ و مری مک ویلیامز و همچنین فرشید امامی (استادیار تاریخ هنر اسلامی، کالج ابرلین، گروه هنر) و میرا زنیه شوردا (دکترای تاریخ هنر و معماری از دانشگاه هاروارد، فعال در مرکز مطالعات خاورمیانه)، دانشجویان فارغ التحصیل دانشگاه هاروارد در مقطع دکتری چاپ و ارائه گردید. این اثر در قطع رحلی و به صورت تمام رنگی و گلاسه در ۱۸۰ صفحه انتشار یافت که شامل پنج مقاله با عنوان زیر و یک کاتالوگ ارزشمند در پایان می‌باشد:

1. Technologies of the Image: Art in 19th Century Iran. 2. Qajar Lacquer as a Medium of Exchange. 3. The Lithographic Image and Its Audiences. 4. Iranian Photography: From the Court, to the Studio, to the Street. 5. Painting after Photography in 19th Century Iran.

در مجموع این کتاب از سویی به واسطه برخورداری از متنی مبتنی بر تئوری علمی و از سویی به دلیل انتشار تصاویر موزه هنر هاروارد و مجموعه‌های خصوصی برای نخستین بار، از رویکردی ممتاز برخوردار می‌باشد که مطالعه و تامل در تحلیل‌های ارائه شده و تصاویر از سوی پژوهشگران ایرانی، دریچه‌ای تازه بر تاریخ و هنر این دوره، خواهد گشود. در پایان بر خود لازم می‌دانم که نخست از دکتر علی بوذری به واسطه معرفی این اثر و اهمیت آن و سپس از دکتر فرشید امامی که با کمال متانت طبع، نسخه انگلیسی کتاب را برای من ارسال کردند، کمال تشکر را نمایم.

مصطفی لعل شاطری

E-mail: mostafa.shateri@yahoo.com

Tel: ۰۹۱۵۴۳۸۲۱۴۳